Utbildningsutskottets betänkande

1981/82: 12

om anslag till driften av folkhögskolor, m. m. (prop. 1981/82: 100)

NIONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1981/82: 100 bilaga 12 (utbildningsdepartementet) under avsnittet Vuxenutbildning punkt F 7 jämte motioner och punkt F 8.

1. **Bidrag till driften av folkhögskolor m. m.** Regeringen har under punkt F 7 (s. 580–589)

dels

1. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen har anförts om behörighet till rektorstjänst,

dels föreslagit riksdagen att

2. godkänna vad som i propositionen har förordats om ändringar i statsbidragsreglerna fr. o. m. den 1 juli 1982,

3. godkänna vad som i propositionen har förordats om förlängd försöksperiod för vissa särskilda regler om ålderskrav m. m.,

4. bemyndiga regeringen att – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – anordna vissa kurser för arbetslös ungdom på folkhögskolor,

5. godkänna att två nya självständiga folkhögskolor får inrättas på de villkor som har förordats i propositionen,

6. till Bidrag till driften av folkhögskolor m. m. för budgetåret 1982/83 anvisa ett förslagsanslag av 371 280 000 kr.

Motionerna

1981/82: 308 av Anders Björck m. fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen godkänner förslaget om självständighet för Viebäcks och Skeppsholmens folkhögskolor fr. o. m. den 1 juli 1982,

2. att riksdagen beslutar att dessa folkhögskolor erhåller statsbidrag efter samma regler som gäller för övriga självständiga folkhögskolor,

3. att riksdagen beslutar att merkostnaden täcks in genom omfördelning genom att en reduktion sker av motsvarande belopp från de 2,5 milj. kr. regeringen föreslår till skolöverstyrelsens förfogande att föras tillbaka till de skolor som kan påvisa särskilt stor differens mellan antagna elever och det faktiska antal som påbörjar studierna.

1981/82: 311 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag som innebär att studieomdömena inom folkhögskolan omedelbart avskaffas.

1981/82: 589 av Rolf Sellgren (fp) och Sven Johansson (c) vari yrkas

1. att riksdagen godkänner förslaget om Viebäcks och Skeppsholmens folkhögskolor som självständiga folkhögskolor fr. o. m. den 1 juli 1982,

2. att riksdagen beslutar uttala sig för att de två nya självständiga folkhögskolorna erhåller statsbidrag efter samma regler som gäller för andra självständiga folkhögskolor,

3. att riksdagen beslutar uttala sig för att den av regeringen beräknade merkostnaden för de nya självständiga folkhögskolorna täcks på sätt som anförs i motionen.

1981/82: 1821 av Evert Svensson m. fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen godkänner regeringens förslag att Viebäck skall bli självständig folkhögskola,

2. att riksdagen beslutar att fullt statsbidrag skall utgå till Viebäcks folkhögskola enligt folkhögskoleförordningen.

1981/82: 1822 av Evert Svensson m. fl. (s, m, c, fp) vari yrkas

1. att riksdagen hemställer att regeringen låter verkställa en ingående analys av situationen för folkhögskolorna i Karlskoga och Ljungskile,

2. att riksdagen hemställer att regeringen förelägger 1982/83 års riksmöte förslag syftande till att trygga fortsatt verksamhet vid de båda nämnda folkhögskolorna.

1981/82: 1830 av Sven Eric Åkerfeldt (c) och Sture Korpås (c) vari yrkas att riksdagen beslutar uttala sig för att Nordens folkhögskola, Biskops-Arnö och Skeppsholmens folkhögskola vid en eventuell separation skall erhålla statsbidrag enligt 83 § folkhögskoleförordningen.

Utskottet

I budgetpropositionen år 1981 erinrade chefen för utbildningsdepartementet om att folkhögskolorna inte hade berörts av besparingsförslagen hösten 1980. Han räknade dock med att skolornas huvudmän själva noga skulle pröva verksamhetens omfattning och undvika en expansion inför kommande budgetår.

I årets budgetproposition konstateras att vissa *besparingar* måste göras även inom folkhögskolan. Två åtgärder föreslås vilka tillsammans beräknas medföra en besparing om ca 25 milj. kr. budgetåret 1982/83. Båda åtgärderna innebär ändrade grunder för beräkningen av det allmänna bidraget till folkhögskolorna.

Allmänt bidrag enligt folkhögskoleförordningen (1977: 551) beräknas med hänsyn till bl. a. antalet elevveckor vid en folkhögskola under redovisningsåret. Antalet elevveckor skall, med visst undantag, anses

motsvara summan av de tal som erhålls för varje kurs när antalet kursveckor multipliceras med antalet kursdeltagare. Som kursdeltagare räknas enligt skolöverstyrelsens anvisningar (SÖ-FS 1977: 23) den som antagits vid viss tidpunkt före kursens början, dock högst 14 dagar före. Senare inkommande återbud beräknas inte påverka kursorganisationen och behöver således inte reducera det bidragsgrundande antalet kursdeltagare.

Föredragande statsrådet har inhämtat att differensen mellan det antal elever i långa kurser som läggs till grund för statsbidrag och antalet faktiska kursdeltagare varje år uppgått till ca 1 000, vilket motsvarar ca 33 000 elevveckor. När motsvarande differens för de korta kurserna läggs till beräknas antalet elevveckor som inte motsvaras av faktiska kursdeltagare till sammanlagt 35 000 vilket innebär en kostnad för staten på ca 18 milj. kr. Mot denna bakgrund föreslår föredragande statsrådet att statsbidraget fr. o. m. den 1 juli 1982 skall räknas utifrån det antal elever som faktiskt påbörjar en kurs. Av de på detta sätt inbesparade 18 milj. kr. skall 2,5 milj. kr. ställas till skolöverstyrelsens (SÖ) förfogande att föras tillbaka till de skolor som kan påvisa särskilt stor skillnad mellan antalet elever som bekräftat antagning och inte lämnat återbud senast 14 dagar före kursstarten och antalet elever som påbörjar studierna. Den totala besparingen blir då 15,5 milj. kr.

Utskottet, som ansluter sig till föredragande statsrådets förslag till besparing inom folkhögskolan, tillstyrker den föreslagna ändringen av beräkningen av antalet elevveckor. Liksom statsrådet utgår utskottet från att SÖ uppmärksamt följer tillämpningen av de nya reglerna och genomför den kontroll och vidtar de åtgärder som kan visa sig påkallade. Det kan därvid bli nödvändigt att ta in elevlistor från skolorna för stickprovsundersökningar e. d. Utskottet återkommer i det följande till frågan om användningen av de 2,5 milj. kr. som föreslås återföras till de folkhögskolor som nästa budgetår får problem på grund av de ändrade reglerna för beräkning av antalet elevveckor.

Av det allmänna bidraget utgår merparten i form av ett schablonbidrag som beräknas på grundval av antalet elevveckor x en koefficient om 0,0038 x lärarlön inkl. sociala avgifter enligt lönegrad L 12: 4. När detta statsbidragssystem för folkhögskolorna infördes budgetåret 1977/78 var koefficienten 0,0036. Den har sedermera höjts. Nu föreslår föredragande statsrådet att koefficienten skall sänkas till 0,0037 fr. o. m. den 1 juli 1982. Detta beräknas medföra en besparing om 9,5 milj. kr. Samtidigt föreslås en sänkning av kravet på lärartäthet från 2,2 lärartimmar per elevvecka till 2,15.

Utskottet tillstyrker även detta förslag.

SÖ föreslog i sin anslagsframställning för budgetåret 1981/82 att sammanlagt fem *nya folkhögskolor* skulle bli självständiga under detta år och det därefter följande budgetåret. I budgetpropositionen år 1981 föreslogs

att tre av dessa folkhögskolor, nämligen Gysinge kursgård med Pensionärernas riksorganisation som huvudman, Karlskoga folkhögskolas verksamhet på Lidingö med Svenska Missionsförbundet som huvudman samt Viebäcksskolan med Stiftelsen Pingstförsamlingarnas Skol- och Kursverksamhet som huvudman skulle få statsbidrag som självständiga folkhögskolor fr. o. m. budgetåret 1981/82. Utbildningsutskottet (UbU 1980/81: 35) tillstyrkte att de två förstnämnda skolorna blev självständiga folkhögskolor. Däremot var utskottet inte berett att ta ställning till om den av Mariannelunds folkhögskola bedrivna externa kursverksamheten vid Viebäcksskolan skulle få statsbidrag som självständig folkhögskola. Utskottet ansåg att SÖ borde få i uppdrag att redovisa omfattningen av den externa kursverksamhet som finns och som på grund av sin omfattning, karaktär m. m. kan komma att leda till krav på statsbidrag som självständig folkhögskola. I samband med att regeringen tog ställning till resultatet av denna SÖ:s redovisning borde enligt utskottets mening frågan om statsbidrag till Viebäcksskolan prövas på nytt. Utskottet erinrade i sammanhanget om sitt tidigare uttalande (UbU 1978/79: 21) att en ökning av antalet nya självständiga folkhögskolor borde bedömas restriktivt. Riksdagen beslöt enligt utskottets förslag (rskr 1980/81: 389).

I årets budgetproposition redovisas nu resultatet av SÖ:s uppdrag. Önskemål har uttalats om statsbidrag som självständig folkhögskola för tio enheter. SÖ ställer sig positiv till självständighet för dels den verksamhet som Nordens folkhögskola, Biskops-Arnö (med föreningen Norden som huvudman) bedriver på Skeppsholmen i Stockholm under namnet Skeppsholmens folkhögskola–Sjöfolkhögskolan, dels Mariannelunds folkhögskolas verksamhet vid Viebäcksskolan, dels Göteborgs Arbetares folkhögskolas verksamhet i samverkan med Viskadalens folkhögskola (med arbetarrörelsen som huvudman). Till vissa av de övriga önskemålen har SÖ ännu inte tagit ställning, andra avstyrks.

Föredragande statsrådet föreslår att Skeppsholmens folkhögskola–Sjöfolkhögskolan och Viebäcksskolan skall kunna få statsbidrag som självständiga folkhögskolor fr. o. m. budgetåret 1982/83, dock på särskilda villkor.

Eftersom självständighet för Viebäcksskolan enligt de nu gällande generella reglerna skulle medföra en merkostnad budgetåret 1982/83 om ca 560 000 kr. jämfört med nuläget talar enligt föredragande statsrådet statsfinansiella skäl emot självständighet. Pedagogiska och andra skäl talar dock för att de båda skolorna får bli självständiga.

Enligt de generella statsbidragsreglerna får antalet elevveckor läggas till grund för allmänt statsbidrag i sin helhet eller till viss procentuell andel beroende på skolans storlek. Elevveckor upp till 5 100 får tillgodoräknas till 100 %. I intervallet 5 101–7 500 får de tillgodoräknas till 80 %, i intervallet 7 501–9 500 till 50 % och i intervallet 9 501–11 000 till 20 %. Elevveckor över 11 000 får inte tillgodoräknas. Nu föreslår föredragande statsrådet att de två föreslagna nya självständiga folkhögskolorna och de två

skolor till vilka verksamheten hittills hört skall få statsbidrag för 100 % av antalet elevveckor upp till 2550, för 80 % av elevveckorna i intervallet 2551–3750, för 50 % av elevveckorna i intervallet 3751–4750 samt för 20 % av elevveckorna i intervallet 4751–5500. Elevveckor över 5500 får inte tillgodoräknas för statsbidrag. Enligt statsrådet får det ankomma på huvudmännen för Mariannelunds folkhögskola och Nordens folkhögskola, Biskops-Arnö att avgöra om de vill att Viebäcksskolan resp. Skeppsholmens folkhögskola skall få bli självständiga på dessa villkor. Detta sätt att beräkna antalet statsbidragsberättigade elevveckor bör enligt föredragande statsrådet tillämpas budgetåret 1982/83, varefter frågan får prövas på nytt inför följande budgetår.

Enligt motionerna 1981/82: 308 och 1981/82: 589 skall riksdagen godkänna att både Viebäcksskolan och Skeppsholmens folkhögskola skall få statsbidrag som självständiga folkhögskolor fr. o. m. den 1 juli 1982 enligt de generella regler som gäller i dag för statsbidrag till självständiga folkhögskolor. I motionerna yrkas också att riksdagen skall besluta att merkostnaden för motionärernas förslag skall täckas inom ramen för de medel om 2,5 milj. kr. vilka enligt regeringens förslag skall återföras till skolor som får problem på grund av ändrade regler för hur antalet elever skall räknas.

Även i motion 1981/82: 1821 yrkas att Viebäcksskolan fr. o. m. den 1 juli 1982 skall få statsbidrag som självständig skola enligt de nu gällande generella reglerna.

I motion 1981/82: 1830 yrkas att riksdagen skall besluta att Skeppsholmens folkhögskola och Nordens folkhögskola, Biskops-Arnö vid en eventuell delning båda skall få fullt statsbidrag enligt de nu gällande generella reglerna.

Utskottet tar först upp frågan om de medel om 2,5 milj. kr. som i budgetpropositionen föreslås återföras till folkhögskolor som får särskilda problem efter ändringen av reglerna för beräkning av antalet elevveckor. Enligt utskottets mening är det svårt att i förväg exakt beräkna hur mycket som kommer att behöva återföras. Utskottet har dock erfarit att behoven t. o. m. kan vara större än det belopp som föreslagits. Det är därför viktigt att medlen ograverade går till det i budgetpropositionen föreslagna ändamålet och inte används även på det sätt som föreslås i motionerna 1981/82: 308 och 1981/82: 589. Utskottet anser inte heller att andra medel inom anslaget bör tas i anspråk för att täcka den merkostnad som skulle uppstå om Viebäcksskolan och Skeppsholmens folkhögskola fick statsbidrag som självständiga folkhögskolor enligt de generella reglerna. Utskottet finner därför att riksdagen bör godkänna att dessa två folkhögskolor får inrättas som självständiga på de villkor som förordats i budgetpropositionen. Utskottet noterar därvid att den föreslagna ordningen skall tillämpas budgetåret 1982/83 och att frågan får prövas på nytt inför det därefter kommande

budgetåret. Riksdagen bör således avslå motionerna 1981/82:308, 1981/82:589, 1981/82:1821 och 1981/82:1830.

Utskottet, som tagit del av SÖ:s redovisning av omfattningen av den externa verksamheten vid landets folkhögskolor, anser det värdefullt att på detta sätt få belyst denna del av folkhögskolornas verksamhet. Enligt utskottets mening finns det anledning att även få andra sidor av verksamhetens utveckling belysta. Vid varje folkhögskola skall finnas en bas bestående av långa kurser. Varje skola skall under ett arbetsår anordna minst en kurs om minst 30 veckor med lägst 20 deltagare eller minst två kurser, som skall ansluta till varandra och som var och en skall pågå minst 15 veckor och omfatta lägst 20 deltagare. Annan kurs vid folkhögskola skall pågå minst två dagar. Särskilda regler gäller för *de korta kurserna*. Folkhögskola kan anordna kurs tillsammans med studieförbund, annan organisation eller institution. I dessa fall finns regler om folkhögskolans medverkan.

Det är enligt utskottets mening nödvändigt att nu få en bild av utvecklingen av folkhögskolans korta kurser.

Utskottet har noterat att antalet deltagare i korta kurser nära nog fördubblats under tiden 1976/77–1980/81 och nu närmar sig 250000, medan antalet deltagare i långa kurser varit så gott som konstant. En undersökning bör nu göras av verksamheten med korta kurser. Bl. a. bör kursernas fördelning på olika ämnesområden redovisas, liksom en uppdelning av kurserna efter längd. Vidare bör de korta kursernas andel av de skilda skolornas totala verksamhet redovisas samt fördelningen på kurser som anordnas av skolorna själva och kurser som anordnas i samverkan med annan anordnare, förläggning av kurserna till skolorna och utanför dem, fördelningen på internat- och externatkurser, antalet deltagare i olika slag av kurser m. m. Dessutom är det angeläget att de korta kursernas betydelse för skolornas ekonomi blir belyst. Undersökningen bör om möjligt göras med hjälp av de uppgifter som finns tillgängliga hos SÖ och statistiska centralbyrån. Undersökningen och de förslag som resultaten av den eventuellt kan komma att medföra bör presenteras för riksdagen. Vad utskottet här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Som utskottet nyss redovisat får inte elevveckor över 11000 läggas till grund för en folkhögskolas statsbidrag. När det nuvarande statsbidragssystemet infördes budgetåret 1977/78 beslöts om övergångsregler för *vissa stora skolor* som hade mer än 11000 elevveckor. Under en övergångstid t. o. m. budgetåret 1981/82 skulle de erhålla statsbidrag enligt särskilda regler och även för ett visst antal elevveckor över 11000 per år. Det förutsattes att skolorna under denna femåriga övergångstid skulle anpassa sin verksamhet till de nya generella reglerna antingen genom delning av skolorna till mindre, självständiga enheter eller genom minskning av den totala volymen vid varje skola, t. ex. genom överföring av verksamhet till

närstående skolor. Efter övergångstiden skulle förnyad prövning ske (prop. 1976/77: 55, UbU 1976/77: 30, rskr 1976/77: 318). Denna förnyade prövning skedde vid föregående riksmöte. I budgetpropositionen år 1981 föreslog regeringen att övergångstiden för sex av de sju aktuella skolorna skulle förlängas med ytterligare tre år, varvid de utgående extra bidragen skulle avtrappas under denna tid. Utskottet tillstyrkte att sex av de sju aktuella skolorna skulle få en förlängd övergångsperiod och utsträckte denna med ytterligare ett år utöver regeringens förslag, dvs. till perioden 1982/83–1985/86. Utskottet strök därvid under att någon ytterligare förlängning av övergångstiden, utöver den av utskottet föreslagna, inte borde komma i fråga. Riksdagen biföll utskottets förslag (UbU 1980/81: 35, rskr 1980/81: 389).

Två av de skolor som omfattas av övergångsreglerna för vissa stora skolor är Karlskoga folkhögskola och Ljungskile folkhögskola. Enligt motion 1981/82: 1822 skall riksdagen hos regeringen hemställa om en ingående analys av situationen för dessa båda folkhögskolor och om förslag till riksmötet 1982/83 för att trygga fortsatt verksamhet vid skolorna.

Utskottet har inte funnit anledning att frångå sitt nyss redovisade ställningstagande vid riksmötet 1980/81 och föreslår att riksdagen avslår motion 1981/82: 1822.

Utskottet har inte något att erinra mot vad som *i övrigt* har föreslagits i proposition 1981/82: 100 under nu förevarande anslag och hemställer att riksdagen godkänner vad som förordats om förlängd försöksperiod för vissa särskilda regler om ålderskrav m. m. samt bemyndigar regeringen att – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – på folkhögskolor anordna vissa kurser för arbetslös ungdom. Utskottet har inte heller något att erinra mot vad som anförts om behörighet till rektorstjänst och föreslår att riksdagen lägger detta ärende till handlingarna. Utskottet som inte har något att erinra mot medelsberäkningen föreslår att riksdagen anvisar de i budgetpropositionen begärda medlen.

Enligt regeringens bemyndigande den 17 september 1981 har en utredning (U 1981: 06) tillkallats för översyn av användningen av *studieomdöme* från folkhögskola som urvalsgrund vid antagning till högskolan. I utredningen skall en förutsättningslös översyn av frågan göras. Om utredaren finner att studieomdöme inte längre bör användas skall förslag lämnas om formerna för antagning till högskola av studerande från folkhögskola. Med hänvisning till pågående utredningsarbete avstyrker utskottet motion 1981/82: 311 om omedelbart avskaffande av studieomdömena inom folkhögskolan.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen beträffande förändrade grunder för beräkning av statsbidrag till folkhögskolor godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100,

2. att riksdagen med avslag på motionerna 1981/82: 308 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 i denna del, 1981/82: 589 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 i denna del samt 1981/82: 1830 godkänner att Skeppsholmens folkhögskola–Sjöfolkhögskolan får inrättas som självständig folkhögskola på de villkor som förordats i proposition 1981/82: 100,
3. att riksdagen med avslag på motionerna 1981/82: 308 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 i denna del, 1981/82: 589 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 i denna del samt 1981/82: 1821 godkänner att Viebäcksskolan får inrättas som självständig folkhögskola på de villkor som förordats i proposition 1981/82: 100,
4. att riksdagen beträffande återföring av vissa medel till folkhögskolor med avslag på motionerna 1981/82: 308 yrkande 3 och 1981/82: 589 yrkande 3 godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
5. att riksdagen beträffande undersökning av folkhögskolornas korta kurser m. m. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
6. att riksdagen beträffande utredning m. m. om Karlskoga folkhögskola och Ljungskile folkhögskola avslår motion 1981/82: 1822,
7. att riksdagen beträffande förlängd försöksperiod för vissa särskilda regler om ålderskrav m. m. godkänner vad som förordats i proposition 1981/82: 100,
8. att riksdagen med bifall till proposition 1981/82: 100 bemyndigar regeringen att – i den mån arbetsmarknadsskäl så påkallar – anordna vissa kurser för arbetslös ungdom på folkhögskolor,
9. att riksdagen beträffande behörighet till rektorstjänst lägger till handlingarna vad som anförts i proposition 1981/82: 100,
10. att riksdagen till *Bidrag till driften av folkhögskolor m. m.* för budgetåret 1982/83 anvisar ett förslagsanslag av 371 280 000 kr.,
11. att riksdagen beträffande avskaffande av studieomdömena avslår motion 1981/82: 311.

2. **Lån till byggnadsarbeten vid folkhögskolor.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt F 8 (s. 590) och hemställer

att riksdagen till *Lån till byggnadsarbeten vid folkhögskolor* för budgetåret 1982/83 anvisar ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Stockholm den 11 mars 1982

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Christina Rogestam (c), Hans Nyhage (m), Bengt Wiklund (s), Jörgen Ullenhag (fp), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Kerstin Göthberg (c), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s) och Göran Persson (s).

Reservation

Nya självständiga folkhögskolor (punkt 1, mom. 3 och 4)

Sven Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Utskottet tar" och på s. 6 slutar "och 1981/82: 1830" bort ha följande lydelse:

Våren 1978 gick Jära folkhögskola (med anknytning till ABF) i konkurs. I januari året därpå inköptes anläggningen av Stiftelsen Pingstförsamlingarnas Skol- och Kursverksamhet. Ett år efter konkursen och nedläggningen av verksamheten startade folkhögskoleverksamhet på nytt i dessa lokaler, nu under namnet Viebäcksskolan och i form av extern verksamhet under Mariannelunds folkhögskola. Därigenom fullföljde den nya huvudmannen folkhögskoletraditionen på platsen. Första läsåret, 1979/80, omfattade verksamheten ca 1 900 elevveckor. Nästa läsår flyttades den tvååriga fritidsledarlinjen från Kaggeholms folkhögskola till Viebäcksskolan. Detta genomfördes av pedagogiska skäl och av det skälet att fritidsledarlinjen skulle vara en resurs för Viebäcksskolans ungdomslinje för arbetslös ungdom i åldern 16–18 år. Detta läsår, 1980/81, omfattade verksamheten ca 4 500 elevveckor. Den expansion av verksamheten vid Pingströrelsens folkhögskolor som skett under senare år är ett uttryck för att Pingströrelsen är en expanderande folkrörelse. Folkhögskoleverksamheten har också mycket stor betydelse för Pingströrelsen. Detta hindrar emellertid inte att skolorna är öppna även för andra än medlemmar av Pingströrelsen och att t. ex. ungdomslinjen vänder sig till arbetslös ungdom både inom och utom rörelsen.

Mot den nu redovisade bakgrunden anser utskottet att mycket starka skäl talar för att folkhögskoleverksamheten i Viebäck bör få bli en självständig folkhögskola fr. o. m. budgetåret 1982/83. Utskottet vill erinra om att ett av de skäl som SÖ anfört för att Viebäcksskolan skall få bli självständig folkhögskola är just det faktum att det redan tidigare funnits en folkhögskola i lokalerna, vilka delvis byggts med statligt stöd och är avpassade för ändamålet. I detta sammanhang vill utskottet också erinra om att SÖ i skrivelse till regeringen den 29 december 1981 ställt sig positiv till fortsatt statsbidrag till Axevalla folkhögskola, om och när den, som planeras, får ny huvudman. I detta fall har SÖ som skäl bl. a. framhållit att folkhögskola har bedrivits på platsen sedan mycket lång tid och att anlägg-

ningen med byggnader och inventarier är anpassad till folkhögskoleverksamhet. Detta ärende bereds f. n. i regeringskansliet.

Utskottet anser starka skäl tala för att Viebäcksskolan som självständig folkhögskola bör få statsbidrag enligt de nu gällande generella reglerna och inte enligt de särbestämmelser som föreslås i budgetpropositionen. Detsamma gäller statsbidraget till Mariannelundsskolan efter det att Viebäcksskolan blivit självständig.

Riksdagen bör således med avslag på proposition 1981/82: 100 samt med bifall till motionerna 1981/82: 308 yrkandena 1 och 2 och 1981/82: 589 yrkandena 1 och 2, motionerna i nu aktuella delar, och 1981/82: 1821 besluta att Viebäcksskolan fr. o. m. den 1 juli 1982 skall få statsbidrag som självständig folkhögskola enligt de för folkhögskolor nu gällande generella statsbidragsreglerna. Detta innebär också att ingen förändring skall ske i statsbidragsgivningen till Mariannelunds folkhögskola efter Viebäcksskolans självständighet.

I budgetpropositionen anges att självständighet för Viebäcksskolan kommer att medföra en merkostnad om ca 560 000 kr. nästa budgetår. Utskottet anser att denna kostnad bör täckas inom ramen för de medel om 2,5 milj. kr. som i propositionen föreslås föras tillbaka till folkhögskolor som får särskilda problem på grund av ändrade regler för beräkning av antalet elevveckor. Utskottet har nämligen erfarit att det är mycket svårt att i förväg beräkna hur mycket som kan komma att behövas för detta ändamål och finner inga skäl mot att beloppet reduceras med ca en femtedel till förmån för Viebäcksskolan. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med anledning av proposition 1981/82: 100 och med bifall till motionerna 1981/82: 308 yrkande 3 i denna del och 1981/82: 589 yrkande 3 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om särskilda statsbidragsvillkor för Nordens folkhögskola, Biskops-Arnö och den förhållandevis nya folkhögskoleverksamheten på Skeppsholmen vid eventuell självständighet för Skeppsholmens folkhögskola–Sjöfolkhögskolan och avstyrker därför motionerna 1981/82: 308 och 1981/82: 589 i motsvarande delar samt motion 1981/82: 1830.

dels att utskottets hemställan under 3 och 4 bort ha följande lydelse:

3. att riksdagen med avslag på proposition 1981/82: 100 samt med bifall till motionerna 1981/82: 308 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 i denna del, 1981/82: 589 yrkande 1 i denna del och yrkande 2 i denna del samt 1981/82: 1821 godkänner att folkhögskoleverksamheten vid Viebäcksskolan fr. o. m. den 1 juli 1982 får statsbidrag som självständig folkhögskola i enlighet med vad utskottet förordat,
4. att riksdagen med anledning av proposition 1981/82: 100 samt med bifall till motionerna 1981/82: 308 yrkande 3 och 1981/82: 589

yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om användningen av de medel om 2,5 milj. kr. som i proposition 1981/82: 100 föreslagits återföras till folkhögskolor som kan påvisa särskilt stor differens mellan sökande som bekräftat antagning och inte lämnat återbud till en kurs senast 14 dagar före kursstarten och elever som påbörjat studierna.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1982